

Heerstraat-Schoolstraat , Hechtel-Eksel

Programma van Maatregelen

Auteur:

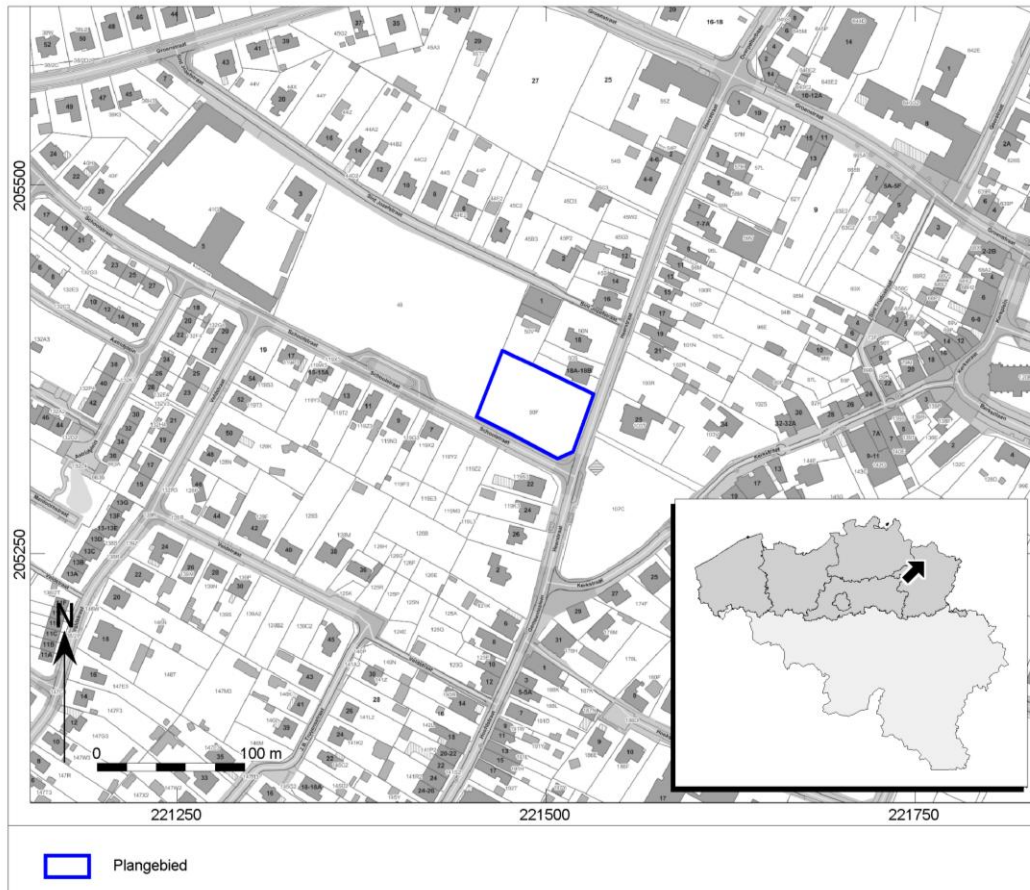
J. Siemons

Autorisatie:

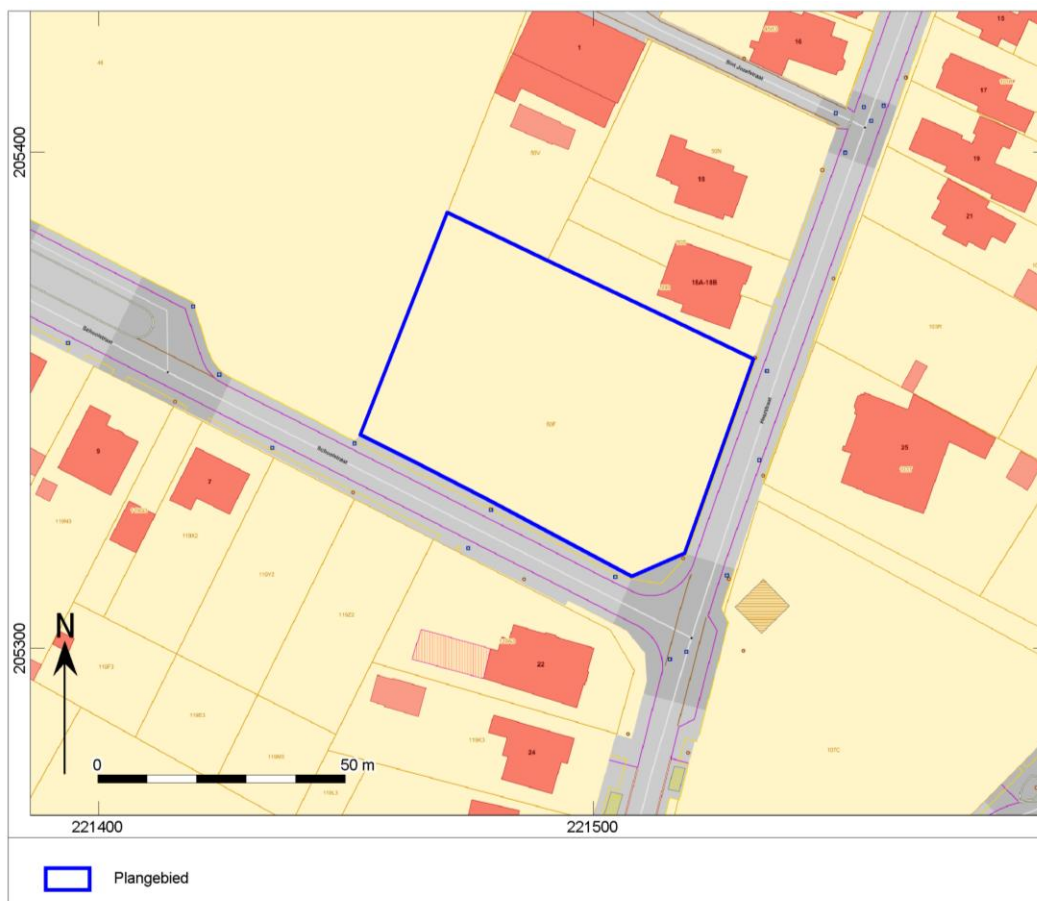
B. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in april 2020 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Heerstraat, Schoolstraat in Hechtel-Eksel (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen nieuwbouwplannen.



Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.



Afb. 2. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen (GRB).

2 Uitgevoerd vooronderzoek

2.1 Resultaten van het bureauonderzoek

Het plangebied is hoog gelegen op een dekzandrug met lagere delen op enige afstand ten oosten en een rij landduinen iets verder naar het westen. De Quartairgeologische kaart toont dat er eolische afzettingen afgezet zijn op de fluviatiele afzettingen. Maar op basis van de virtuele boring, gezet binnen het plangebied, kan gezien worden dat de eolische afzettingen een beperkte dikte (0,6m) bevatten. De bodemkaart geeft verder aan dat er een droge bodem verwacht kan worden. Het DTM toont dat het plangebied hoog gelegen is en op enige afstand van water. Op basis van de aardkundige gegevens kan vastgesteld worden dat het plangebied hoog en droog gelegen is en eerder ver van water.

De CAI geeft aan dat er archeologische resten daterend van de Steentijd tot de 19^{de} eeuw teruggevonden kunnen worden in de omgeving. Op basis van de archeologische gegevens kan vastgesteld worden dat de nederzettingssporen teruggevonden kunnen worden op de dekzandrug. De graven worden naar alle waarschijnlijkheid voornamelijk teruggevonden op de lagere nattere delen van het gebied. Ook de artefactensites werden eerder teruggevonden dicht bij de nattere vallei. De nederzettingssporen daterend vanaf de 18^{de} eeuw kunnen eerder ten oosten van het plangebied, dichtbij de dorpskern van Eksel verwacht worden.

Het plangebied is vanaf de 18^{de} eeuw onbebouwd gebleven. Ook is het altijd gelegen aan de Heerstraat. De bebouwing situeerde zich voornamelijk ten oosten van deze weg, waar ook het dorpscentrum van Eksel gelegen was. Het gebruik veranderde amper gedurende de verschillende eeuwen. Het plangebied was hoofdzakelijk een akker waarna het omgevormd werd naar grasland.

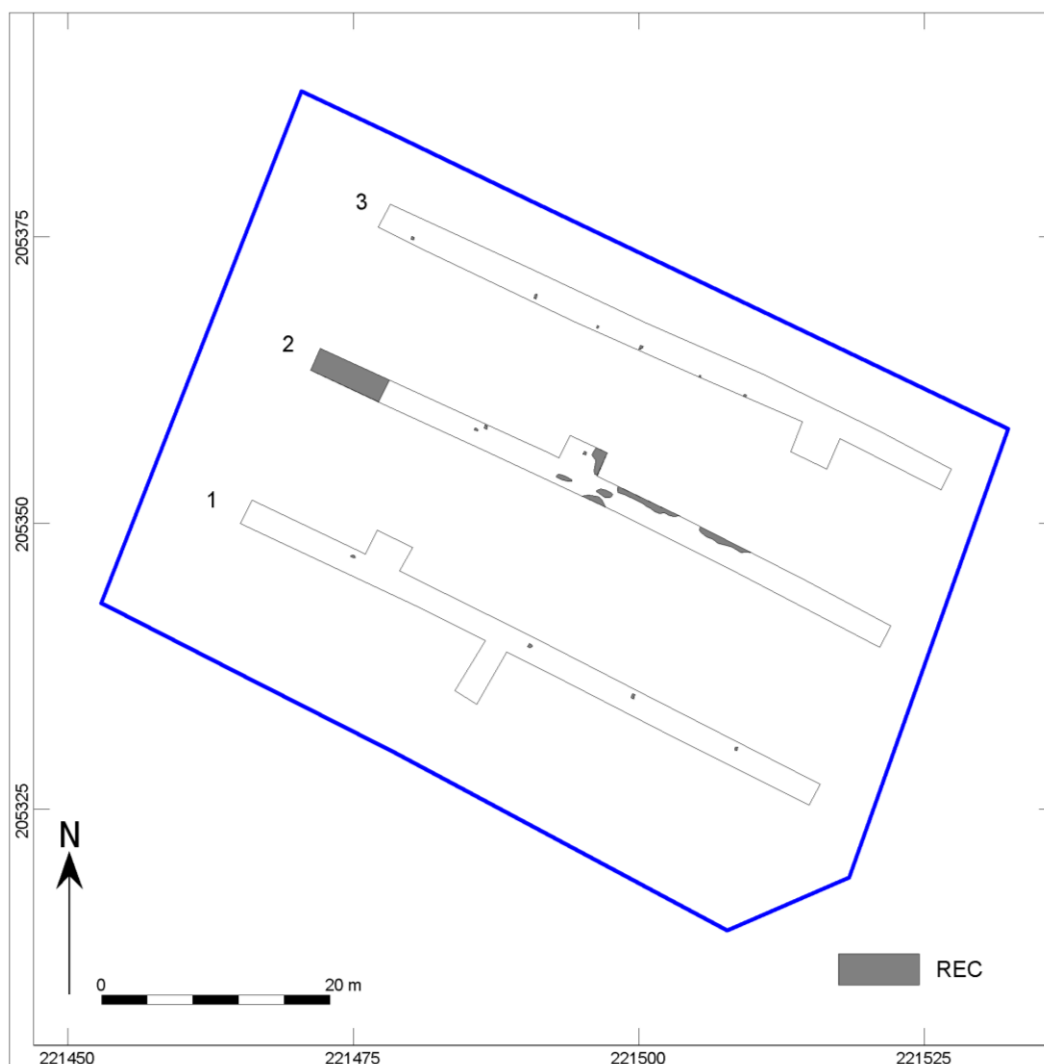
Het plangebied is nog onvoldoende onderzocht. Omwille van de gunstige ligging, is er een kans op nederzettingssporen daterend vanaf het Neolithicum. Op basis van de teruggevonden archeologische resten in de directe omgeving van het plangebied is er een hogere verwachting voor sporensites uit de Bronstijd en Middeleeuwen. Verder onderzoek is dan ook noodzakelijk. Voor dit plangebied zal een proefsleuvenonderzoek geadviseerd worden.

2.2 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd om na te gaan of er archeologisch relevante sporen vanaf het Neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd voorkomen in het plangebied.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn geen indicaties gevonden dat in het plangebied nog archeologische vindplaatsen aanwezig kunnen zijn. Er werden alleen een aantal recente verstoringen aangetroffen binnen het plangebied. De bodem bestond uit een A-horizont, Bw-horizont en C-horizont. De Bw-horizont ontbrak in het zuiden. Gezien de afwezigheid van archeologisch relevante sporen heeft het plangebied slechts een minimaal potentieel op kennisvermeerdering. Verder onderzoek zal geen kenniswinst geven.

Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert daarom geen vervolgonderzoek van het plangebied. Het proefsleuvenonderzoek vormt daarmee het einde van het archeologisch onderzoek op het terrein aan de Heerstraat-Schoolstraat, Hechtel-Eksel.



Afb. 3. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek.

2.3 Geplande werken

Binnen het plangebied zal een nieuwbouw gerealiseerd worden (afb. 6-7). Het gaat om de bouw van twee woonblokken die samen 25 appartementen zullen gaan bevatten. Onder een groot gedeelte van beide woonblokken en de ruimte hiertussen wordt een ondergrondse parkeerkelder aangelegd met een maximale diepte van circa 340cm –mv. Dit is tevens de maximale verstoring, aangezien de aan te leggen nutsleidingen niet dieper zullen gaan.

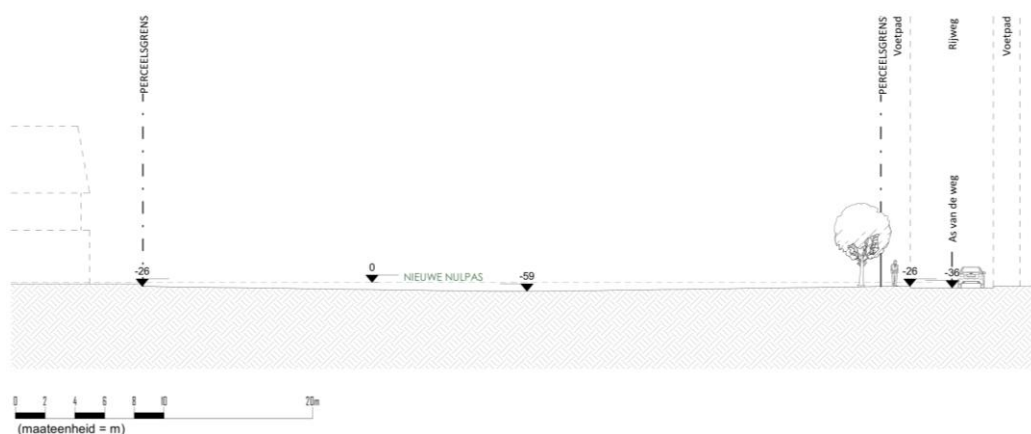
Naast de appartementblokken worden eveneens bestratingen voorzien in de vorm van terrassen, parkeerplaatsen en toegangswegen. De verstoringen van dergelijke ingrepen zijn vaak niet meer dan 30-50cm –mv.

Er zal ook een fietsenstalling worden gerealiseerd. Deze overlapt echter met het grondplan van de kelder, waardoor deze geen bijkomende bodemverstoring veroorzaakt.

Tevens zullen er groenzones worden aangelegd en bomen geplant. De aanleg van de groenzones zal een diepteverstoring van 20-30 cm teweeg brengen, de aanplant van de bomen zal al gauw 150 cm diep gaan.

Het is belangrijk te vermelden dat voor deze bodemingrepen plaatsvinden het maaiveld maximaal circa 59 cm opgehoogd wordt, zodat een nieuw en egaal nulpunt als maaiveld wordt bereikt (afb. 5). Hierdoor gaan de geplande bodemingrepen ten opzichte van het huidige maaiveld vaak iets minder diep ten opzichte van het huidige maaiveld dan de hierboven weergegeven dieptes.

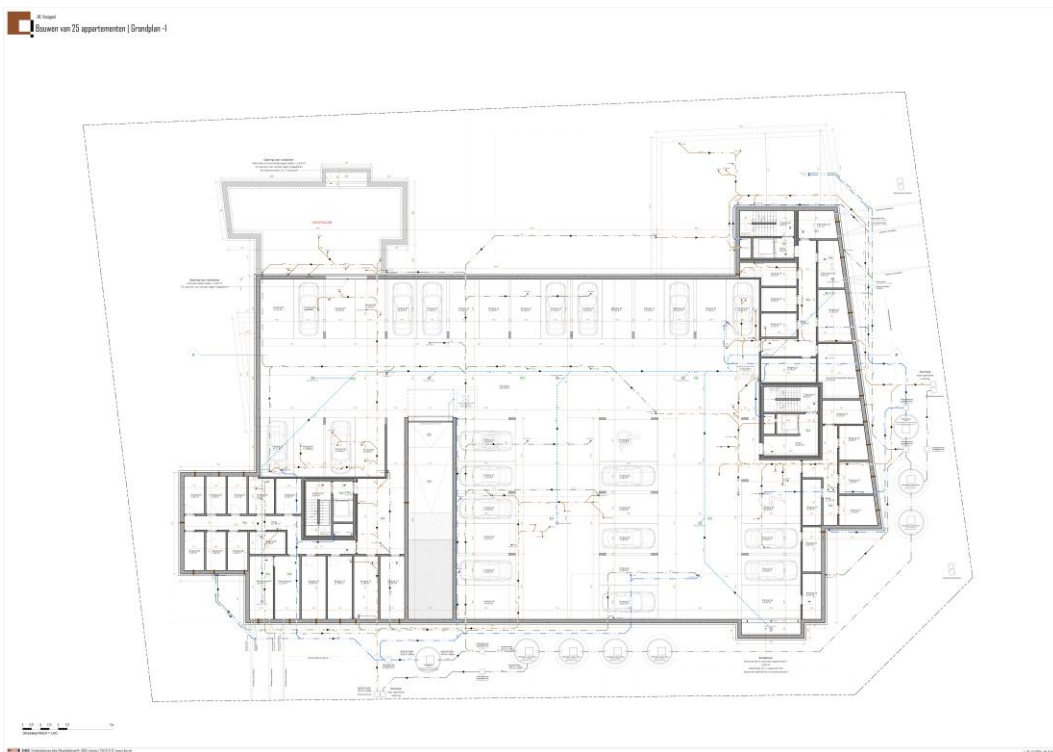
De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.



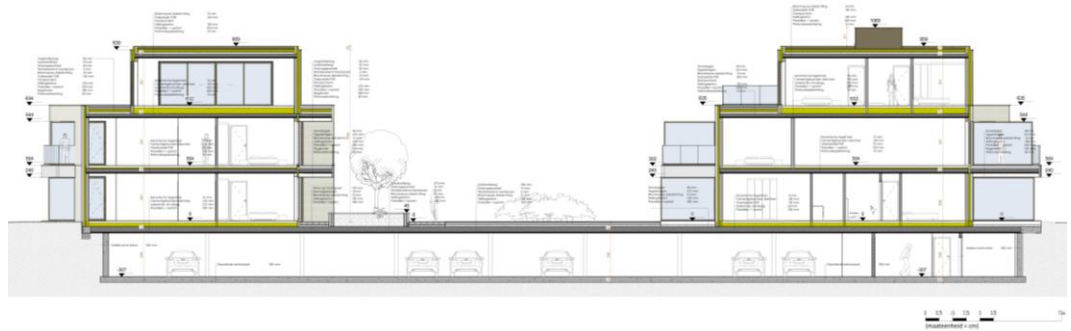
Afb. 4. Inplantingsplan van de beide appartementsblokken met de geplande verhardingen en groenvoorzieningen



Afb. 5. Inplantingsplan van de beide appartementsblokken met de geplande verhardingen en groenvoorzieningen (bron: Opdrachtgever).



Afb. 6. Technische tekening van de geplande kelder (bron: Opdrachtgever).



Afb. 7. Doorsnede van de geplande gebouwen en kelder (bron: Opdrachtgever)



Afb. 8. 3D-weergave van de geplande nieuwbouw (bron: opdrachtgever)..

2.4 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek is er sprake van een archeologische verwachting voor de periodes van het Neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd. Deze verwachting is gebaseerd op de landschapsgenese van het plangebied, de daarmee samenhangende bewoningsgeschiedenis en de aanblik van het plangebied op geraadpleegd historisch kaartmateriaal.

Omdat er een potentieel aan archeologisch waardevolle contexten was, is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er enkele sleuven uitgegraven om uitspraak te doen over de aanwezigheid van archeologische sporen. Tijdens dit onderzoek bleek dat het plangebied geen archeologisch relevante structuren of vindplaatsen bevatte. Er werden alleen een aantal recente verstoringen gevonden. Deze sporen bieden weinig tot geen potentieel op kennisvermeerdering.

Vervolgonderzoek in het plangebied biedt daarom geen potentieel voor kennisvermeerdering. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied aan de Heerstraat-Schoolstraat, Hechtel-Eksel.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.